

**ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΑ ΤΑΦΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΗΝ  
ΚΥΠΡΟ: Επιγραφικές, κοινωνιολογικές και τεχνοτροπικές προσεγγίσεις**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ  
ΑΝΤΩΝΙΟΥ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

**ΠΑΦΟΣ 2016**

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ**

**ΝΕΑΠΟΛΙΣ**

**ΠΑΦΟΥ**

**ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΑ ΤΑΦΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΗΝ  
ΚΥΠΡΟ: Επιγραφικές, κοινωνιολογικές και τεχνοτροπικές προσεγγίσεις**

**του**

**Αντώνιου Α. Κωνσταντινίδη**

**Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου**

**Πάφος, Κύπρος**

**2016**

**Υποβληθείσα**

**σε μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων  
για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού τίτλου  
Master of Arts στον Ελληνικό Πολιτισμό**

**Αντώνιος Α. Κωνσταντίνιδης**

**ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΑ ΤΑΦΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΗΝ  
ΚΥΠΡΟ: Επιγραφικές, κοινωνιολογικές και τεχνοτροπικές προσεγγίσεις**

**Διπλωματική Εργασία**

**Επιβλέπων Καθηγητής  
Δρ. Ανδρέας Αγαθοκλέους**

**Εξεταστική Επιτροπή  
Δρ. Ανδρέας Αγαθοκλέους  
Καθ. Δημήτρης Παπαδής  
Δρ. Διοτίμα Παπαδή**

**Σχολή Νομικών και Κοινωνικών Επιστημών  
Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου**

**Σύνθεση Εξεταστικής Επιτροπής**

**Δρ. Ανδρέας Αγαθοκλέους**

**Καθ. Δημήτρης Παπαδής**

**Δρ. Διοτίμα Παπαδή**

Τίτλος

**ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΑ ΤΑΦΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΗΝ  
ΚΥΠΡΟ: Επιγραφικές, κοινωνιολογικές και τεχνοτροπικές προσεγγίσεις**

## Περίληψη

Βασικός στόχος της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη των τεχνοτροπικών τάσεων των ενεπίγραφων μνημείων της ρωμαϊκής Κύπρου (58 π.Χ. – 330 μ.Χ.) και των επιγραφών που τα συνοδεύουν. Αυτό δεν θα καθίστατο δυνατό, αν η μελέτη των επιτύμβιων επιγραφών γινόταν με την αποξένωση των μνημείων από τα επιγραφικά τους συμφραζόμενα, πρακτική που ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα από προηγούμενους ερευνητές. Επιχειρείται ακόμη μια ολιστική προσέγγιση των επί μέρους παραμέτρων που προκύπτουν από την ανάλυση των επιγραφών σε συνάρτηση πάντοτε με τα επιτύμβια μνημεία. Οι ταφικές πρακτικές της Ρωμαϊκής Κύπρου που αφορούν τη σήμανση των εν λόγω μνημείων, ακολουθούν κατά κύριο λόγο, προϋπάρχοντα δεδομένα και λιγότερο νεωτεριστικές τάσεις. Οι βασικές πτυχές του θέματος παρατίθενται ακροθιγώς στην εισαγωγή, ενώ στη συνέχεια η εργασία εδράζεται σε δύο άξονες. Στον μεν πρώτο λαμβάνει χώρα μια ενδελεχής παρουσίαση και πρώτη τομή των υπό εξέταση μνημείων – εντοίχιας ταφικής επιγραφικής, ενεπίγραφων βάσεων αγαλμάτων, βωμών, κιονίσκων, πλακών και στηλών, σαρκοφάγων και ταφικών αρών, ενώ στην ερμηνευτική ανάλυση που ακολουθεί επιχειρείται μια πιο ενδελεχής εξέταση θεμάτων, όπως αυτών της γλώσσας, επιγραμμάτων, ταφικών αποχαιρετισμών και αφιερωματικών επικλήσεων, δημογραφίας, κοινωνικής διαστρωμάτωσης, επαγγελμάτων και λειτουργημάτων, αώρων – αλόχων – βιαιοθάνατων, νόθων παιδιών, επιγραφικής και σημειολογίας της λατρείας. Η μελέτη ολοκληρώνεται με παράρτημα εικόνων και πινάκων.

## Abstract

The current thesis aims on covering a gap in the research through the simultaneous scientific examination of the epigraphic data and the stylistic trends of funerary monuments of Roman Cyprus (58 B.C. – 330 A.D.). This objective would not have been rendered possible by merely studying a corpus of monuments as distinct from their epigraphic context, a practice that has been hitherto followed by a number of researchers with expertise in this area. It is by no means coincidental that the author attempts to approach in a holistic manner all the parameters resulting from the study of funerary inscriptions in Cyprus. The mortuary practices and the epitaphs rely on existing patterns, rather than adopting new ones, though the latter is not unusual. The major aspects of this research are outlined in the introduction whereas the study of tomb inscriptions, inscribed pedestals, funerary altars, *cippi*, slabs, stelae and sarcophagi as well that of curses on stelae is cited and more thoroughly examined in the main part of this paper. Finally, the conclusion results in the discussion of various issues relevant to the subject such as the use of language in epitaphs, epigrams, expressions of endearment, demography, social stratification, professions, premature and violent deaths, illegitimate children, cults and semiotics of religion. The paper is supported with indexed tables and pictures.